

ปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พุทธศักราช 2485¹

วทันยา สุขเอียด²

จากการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พุทธศักราช 2485 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเป็นมา แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการชลประทาน อีกทั้ง เพื่อศึกษากฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินของบุคคล การถูกรบกวนการครอบครองโดยปกติสุขกับพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พุทธศักราช 2485 ซึ่งทำให้ผู้ศึกษานั้นมีความเข้าใจในพระราชบัญญัติการชลประทานหลวงดังกล่าวมากขึ้น โดยพระราชบัญญัติการชลประทานหลวงนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อควบคุมดูแลการชลประทาน เพื่อให้ได้มาซึ่งน้ำหรือเพื่อกักเก็บ รักษา ควบคุม ส่ง ระบาย หรือแบ่งน้ำเพื่อการเกษตรกรรม การพลังงาน การสาธารณสุข โภค หรือการอุตสาหกรรม รวมถึงการป้องกันความเสียหายอันเกิดจากน้ำและการคมนาคมทางน้ำในเขตชลประทาน ซึ่งกิจการที่กรมชลประทานจัดทำขึ้นเพื่อให้ได้มาซึ่งน้ำเพื่อกักเก็บ รักษา ควบคุม ส่ง ระบายหรือแบ่งน้ำเพื่อเกษตรกรรม การพลังงาน การสาธารณสุข โภค หรือการอุตสาหกรรม และหมายรวมถึงการคมนาคมทางน้ำซึ่งอยู่ในเขตชลประทานด้วย รวมถึงการใช้น้ำเพื่อประโยชน์เกือบทุกชนิด ตลอดจนกิจกรรมอื่นที่เกี่ยวกับน้ำทั้งในและนอกเขตชลประทาน นอกจากนี้พระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พุทธศักราช 2485 นั้น เป็นกฎหมายเฉพาะที่ได้มีการบัญญัติขึ้นเพื่อเป็นการป้องกันทางน้ำชลประทานอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน โดยหากมีการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้จะจะต้องได้รับโทษทางอาญาตามที่ได้บัญญัติไว้

อย่างไรก็ตาม เมื่อได้ทำการศึกษาปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พุทธศักราช 2485 จะเห็นได้ว่าพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวเป็นกฎหมายที่มีการบัญญัติและใช้บังคับมาเป็นเวลานานแล้ว ทั้งนี้ทำให้กฎหมายดังกล่าวมีความล้าสมัย จึงทำให้เกิดปัญหาอยู่หลายประการสามารถสรุปได้ดังนี้

ปัญหาประการแรก คือ ปัญหาการใช้ที่ดินหรือสิ่งของของบุคคลใด ๆ เพื่อป้องกันอันตรายอันอาจเกิดแก่การชลประทาน

ในกรณีปัญหาการใช้ที่ดินหรือสิ่งของของบุคคลใด ๆ เพื่อป้องกันอันตรายอันอาจเกิดแก่การชลประทานเป็นประเด็นข้อกฎหมายเกี่ยวกับบทบัญญัติในมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พุทธศักราช 2485

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่อง ปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พุทธศักราช 2485 โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สกล สิริพิฑูร และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์สุเมธ จานประดับ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรพรหม อินทร์มรรย

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (วิทยาเขตบางนา) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

โดยตามมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พุทธศักราช 2485 นั้น ได้บัญญัติไว้ว่า “ในกรณีฉุกเฉินเพื่อป้องกันอันตรายอันอาจเกิดแก่การชลประทาน นายช่างชลประทานมีอำนาจที่จะใช้ที่ดินหรือสิ่งของของบุคคลใด ๆ ในที่ดินใกล้เคียงหรือในบริเวณที่อาจเกิดอันตรายได้เท่าที่จำเป็น แต่ถ้ามีการเสียหายเกิดขึ้นต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน” เมื่อพิจารณาบทบัญญัติมาตรา 7 พบว่ามาตราดังกล่าวนั้น เป็นการให้อำนาจนายช่างชลประทานที่จะใช้ที่ดินหรือสิ่งของของบุคคลใด ๆ เพื่อป้องกันอันตรายอันอาจเกิดแก่การชลประทาน และหากมีการเสียหายเกิดขึ้นต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ซึ่งนายช่างชลประทานดังกล่าวนี้ เป็นนายช่างชลประทานที่ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง โดยนายช่างชลประทานหมายความว่า เจ้าพนักงานผู้เป็นหัวหน้าควบคุมการก่อสร้างหรือการบำรุงรักษาการชลประทาน ดังนั้นจึงหมายความว่า เพียงแก่นายช่างชลประทานดังกล่าวข้างต้นที่มีอำนาจกระทำการตามมาตรา 7

ทั้งนี้เมื่อที่ดินหรือสิ่งของอันเป็นทรัพย์สินหรือทรัพย์สินนั้น ถือได้ว่าบุคคลผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินนั้นมีสิทธิใช้สอยในทรัพย์สินของตน ซึ่งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 3 ได้มีการรับรองคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทยไว้ เพื่อรองรับแนวคิดที่ว่ามนุษย์ควรได้รับความคุ้มครองจากรัฐ เพื่อสามารถรักษาศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ไว้ ห้ามมิให้รัฐใช้อำนาจออกกฎหมายเพื่อลดทอนสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ซึ่งตามมาตรา 25 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เป็นบทบัญญัติที่ว่าสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทยย่อมได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ อีกทั้งตามมาตรา 37 บัญญัติว่าบุคคลย่อมมีสิทธิในทรัพย์สิน ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่มุ่งคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินของบุคคล และนอกจากนี้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1336 ได้บัญญัติไว้ว่า “ภายในบังคับแห่งกฎหมาย เจ้าของทรัพย์สินมีสิทธิใช้สอยและจำหน่ายทรัพย์สินของตน กับทั้งมีสิทธิติดตามและเอาคืนซึ่งทรัพย์สินของตนจากผู้ไม่มีสิทธิยึดถือไว้ และมีสิทธิขัดขวางมิให้ผู้อื่นสอดเข้าเกี่ยวกับทรัพย์สินนั้น” ดังนั้นเมื่อสิทธิและเสรีภาพได้รับการรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญอันเป็นกฎหมายสูงสุดแล้วนั้น บุคคลย่อมสามารถยกสิทธิและเสรีภาพนั้น ใช้ยื่นต่ออำนาจรัฐ เพื่อให้รัฐและองค์กรของรัฐมีหน้าที่ในการกระทำเพื่อให้สิทธิและเสรีภาพนั้นเกิดขึ้นจริง รวมทั้งจควรกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิและเสรีภาพ ซึ่งสิทธิตามรัฐธรรมนูญนั้น ถือเป็นการรับรองอำนาจของปัจเจกบุคคลในฐานะผู้ทรงสิทธิ โดยผู้ทรงสิทธิย่อมมีสิทธิเรียกร้องให้รัฐและบุคคลอื่น จงดเว้นการกระทำที่เป็นการรบกวนหรือขัดขวางการใช้สิทธิของผู้ทรงสิทธิ และผู้ทรงสิทธิย่อมมีสิทธิเรียกร้องให้รัฐกระทำการหนึ่งการใดที่มีลักษณะเป็นการส่งเสริมการใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญให้เกิดขึ้นหรือบรรลุผลได้อย่างแท้จริง

จากเหตุผลที่ได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์มาทั้งหมดนั้น ผู้ศึกษาเห็นว่า บทบัญญัติมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พุทธศักราช 2485 ไม่มีความเหมาะสมในเรื่องของการให้อำนาจนายช่างชลประทานมีอำนาจกระทำการอันเป็นการกระทบกระเทือนสิทธิเสรีภาพในทรัพย์สินของบุคคลสมควรได้รับการปรับปรุงแก้ไข ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หลักความพอสมควรแก่เหตุ และหลักความชอบด้วยกฎหมาย จึงควรแก้ไขในเรื่องของการให้อำนาจนายช่างชลประทานกระทำการอันเป็นการป้องกันอันตรายอันอาจเกิดแก่การชลประทาน เพื่อให้การกระทำ

ของนายช่างชลประทานดังกล่าวนั้นไม่เป็นการกระทบกระเทือนถึงสิทธิในทรัพย์สินของบุคคล ทำให้เห็นว่าเกิดปัญหาการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่เหมาะสม

ปัญหาประการที่สอง คือ ปัญหาการเพิกถอนที่ดินในที่ดินใกล้เคียง

ในกรณีปัญหาปัญหาการเพิกถอนที่ดินในที่ดินใกล้เคียงนั้น เป็นประเด็นข้อกฎหมายเกี่ยวกับบทบัญญัติในมาตรา 19 แห่งพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พุทธศักราช 2485

ตามพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พ.ศ. 2485 มาตรา 19 ได้วางหลักไว้ว่า

“ในการขุดซ่อมทางน้ำชลประทาน ถ้าไม่มีที่เพิกถอนที่ดิน ก็ให้มีอำนาจเพิกถอนที่ดินในที่ดินใกล้เคียงได้ตามความจำเป็น แต่ทั้งนี้ถ้าทำให้เสียหายแก่พืชผลหรือสิ่งปลูกสร้างซึ่งมีอยู่ในขณะนั้นแล้ว ต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน” เช่นเดียวกันนั้น ในประเด็นปัญหานี้ทำให้เห็นว่าบทบัญญัติมาตราดังกล่าวนั้น ไม่เหมาะสมเนื่องจากเป็นบทบัญญัติที่บัญญัติให้มีการเพิกถอนที่ดินในที่ดินใกล้เคียง ซึ่งเป็นการกระทำการอันเป็นการกระทบกระเทือนถึงสิทธิในทรัพย์สินของบุคคล แม้จะถือเป็นการกำหนดให้อำนาจกระทำเพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจการชลประทาน ซึ่งเป็นกิจการสาธารณูปโภคที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวมนั้น และรวมไปถึงการกำหนดให้ต้องชดเชยค่าเสียหายหากก่อให้เกิดความเสียหายแก่พืชผลหรือสิ่งปลูกสร้างของบุคคลแล้วนั้นก็ตาม อีกทั้งยังถือว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการเข้าไปกระทำการใด ๆ อันเป็นการรบกวนการครอบครองอสังหาริมทรัพย์ของเขาโดยปกติสุข ทำให้บุคคลซึ่งถูกรบกวนการครอบครองนั้นไม่สามารถครอบครองอสังหาริมทรัพย์ของตนได้อย่างเต็มศักยภาพ

ผู้ศึกษาเห็นว่า บทบัญญัติมาตรา 19 แห่งพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พุทธศักราช 2485 ไม่มีความเหมาะสมในเรื่องของการให้อำนาจเพิกถอนที่ดินในที่ดินใกล้เคียงอันเกิดจากการขุดซ่อมทางน้ำชลประทาน สมควรได้รับการปรับปรุงแก้ไข ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หลักตามประมวลกฎหมายอาญาว่าด้วยการบุกรุก และหลักการคุ้มครองสาธารณะแห่งสิทธิและเสรีภาพ จึงควรแก้ไขให้มีความเหมาะสม เพื่อให้การกระทำของเจ้าพนักงานไม่เป็นการกระทบกระเทือนถึงสิทธิในความเป็นส่วนตัว และสิทธิในทรัพย์สินของบุคคล

ปัญหาประการที่สาม คือ ปัญหาในการเข้าไปในที่ดินเพื่อสำรวจเกี่ยวกับการชลประทาน

ในกรณีปัญหาในการเข้าไปในที่ดินเพื่อสำรวจเกี่ยวกับการชลประทานนั้น เป็นประเด็นข้อกฎหมายเกี่ยวกับบทบัญญัติในมาตรา 10 แห่งพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พุทธศักราช 2485

ตามพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พ.ศ. 2485 มาตรา 10 ได้วางหลักไว้ว่า

“เจ้าพนักงานมีอำนาจที่จะเข้าไปในที่ดินของบุคคลใด ๆ เพื่อทำงานสำรวจตรวจสอบอันเกี่ยวกับการชลประทานได้ ในเมื่อได้แจ้งเป็นหนังสือให้ทราบล่วงหน้าตามสมควร แต่ถ้ามีการเสียหายเกิดขึ้น ต้องชดเชยค่าสินไหมทดแทน”

จากมาตราดังกล่าว ตามพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พ.ศ. 2485 นั้น มิได้อธิบายถึงในเรื่องของเวลาที่เจ้าพนักงานมีอำนาจที่จะเข้าไปในที่ดินของบุคคลใด ๆ อันเกี่ยวกับการชลประทาน ซึ่งอาจถือว่าเป็นการกระทำที่ไม่มีเหตุผลสมควรและเป็นการล่วงละเมิดในความเป็นอยู่ส่วนบุคคลหรือความเป็น

ส่วนบุคคล อีกทั้งอาจเป็นการละเมิดสิทธิของประชาชนได้ โดยหากมีการรบกวนหรือละเมิดสิทธิเสรีภาพในความเป็นอยู่ส่วนตัวนั้น ซึ่งวัตถุประสงค์ของการมีกฎหมายบัญญัติให้ความคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดแนวทางในการคุ้มครองแต่ละบุคคล คุ้มครองสังคมและบุคคลอื่น ๆ ที่อยู่ร่วมกันในสังคม ให้มีความเคารพในสิทธิเสรีภาพ ความเป็นส่วนตัวของกันและกัน กระทำการอย่างอื่นได้อย่างอิสระโดยไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น

ซึ่งสิทธิความเป็นส่วนตัวนั้นได้รับการรับรองและคุ้มครองในฐานะที่เป็นสิทธิมนุษยชน โดยเป็นสิทธิที่มีมาตั้งแต่กำเนิดในการที่จะได้รับการคุ้มครองดังกล่าว ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 32 ซึ่งมีความว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว การกระทำอันเป็นการละเมิดหรือกระทบต่อสิทธิดังกล่าวจะกระทำมิได้” อีกทั้งมาตรา 33 ได้บัญญัติไว้ว่า “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในเคหสถาน การเข้าไปในเคหสถานโดยปราศจากความยินยอมของผู้ครอบครองจะกระทำมิได้” โดยมาตราดังกล่าวนั้นมีจุดมุ่งหมายเพื่อคุ้มครองเสรีภาพในเคหสถานของบุคคล ซึ่งเสรีภาพนั้น หมายถึง ภาวะของมนุษย์ที่ไม่ตกอยู่ภายใต้การครอบงำของผู้อื่น หรืออำนาจในการกำหนดตนเองโดยอิสระของบุคคล หรือความมีอิสระที่จะกระทำการหรืองดเว้นกระทำการในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เมื่อรัฐธรรมนูญคุ้มครองเสรีภาพใดแล้วนั้น ก็จะก่อให้เกิดหน้าที่แก่รัฐ หน่วยงานของรัฐที่จะต้องไม่ละเมิดเสรีภาพนั้น

ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พุทธศักราช 2485 มาตรา 10 ที่มีเพียงแต่การกำหนดให้อำนาจเจ้าพนักงานตามพระราชบัญญัติการชลประทานหลวงเข้าไปในที่ดินของบุคคลใด ๆ เพื่อทำงานสำรวจตรวจสอบอันเกี่ยวกับการชลประทานนั้น ถือได้ว่าไม่มีความชัดเจนในเรื่องของเวลาที่ให้เจ้าพนักงานมีอำนาจเข้าไปกระทำการในที่ดินของบุคคล อันได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ส่งผลให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับการกระทำที่เกิดการใช้อำนาจของรัฐตามอำเภอใจ ถือเป็นการรบกวนหรือละเมิดสิทธิส่วนบุคคลได้ ไม่สอดคล้องกับหลักตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 32 และมาตรา 33 หลักความพอสมควรแก่เหตุ และหลักการคุ้มครองสัจจะแห่งสิทธิและเสรีภาพ ซึ่งทำให้เห็นว่าเกิดปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่มีประสิทธิภาพและไม่เหมาะสม

จากปัญหาดังที่กล่าวมาข้างต้นเกี่ยวกับการบังคับใช้พระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พุทธศักราช 2485 ผู้ศึกษาพบว่า มีข้อเสนอแนะ คือ

1. ปัญหาการใช้ที่ดินหรือสิ่งของของบุคคลใด ๆ เพื่อป้องกันอันตรายอันอาจเกิดแก่การชลประทาน ผู้ศึกษาเห็นว่าเพื่อป้องกันการกระทำที่เป็นการกระทบกระเทือนต่อสิทธิในทรัพย์สินของบุคคล เพื่อให้บุคคลผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินนั้น ได้ใช้ทรัพย์สินของตนอย่างเต็มศักยภาพ ควรแก้ไขโดยให้บัญญัติกฎหมายที่คุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินของบุคคลโดยแก้ไขบทบัญญัติมาตรา 7 ดังนี้

มาตรา 7 “ในกรณีฉุกเฉินเพื่อป้องกันอันตรายอันอาจเกิดแก่การชลประทาน นายช่างชลประทานมีอำนาจที่จะใช้ที่ดินหรือสิ่งของของบุคคลใด ๆ ในที่ดินใกล้เคียงหรือในบริเวณที่อาจเกิดอันตรายได้เท่าที่จำเป็น แต่ถ้ามีการเสียหายเกิดขึ้นต้องชดเชยค่าสินไหมทดแทน”

ผู้ศึกษาเห็นควรแก้ไขบทบัญญัติมาตรา 7 ว่า “นายช่างชลประทานต้องเตรียมความพร้อม ไม่ว่าจะเป็นที่ดินหรือสิ่งของ ทั้งนี้เพื่อป้องกันอันตรายอันอาจเกิดแก่การชลประทาน แต่ต้องไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิในทรัพย์สินของบุคคลใด ๆ”

ทั้งนี้ ผู้ศึกษาเห็นว่าการบัญญัติกฎหมายโดยไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิของบุคคลใด ๆ นั้น มีความเหมาะสมแล้วตามหลักของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 25 เรื่องของการมีสิทธิในทรัพย์สินของตนตามมาตรา 37 หลักตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 1336 รวมไปถึงหลักความพอสมควรแก่เหตุ และหลักความชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งหลักดังกล่าวเป็นหลักการสำคัญในกฎหมายมหาชนที่ให้อำนาจแก่ฝ่ายปกครองในการกระทำการต่าง ๆ ในขณะที่ด้วยกันกฎหมายก็เป็นข้อจำกัดที่ควบคุมการใช้อำนาจของฝ่ายปกครองไม่ให้รัฐหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐใช้อำนาจที่มีอยู่เหนือประชาชน บังคับประชาชนให้ต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์คำสั่งและข้อบังคับที่กำหนดขึ้นได้ตามอำเภอใจ รวมทั้งเป็นกรอบที่ควบคุมไม่ให้รัฐหรือฝ่ายปกครองใช้อำนาจกระทำการเกินกว่าเหตุโดยไม่คำนึงถึงความเสียหายของประชาชน ดังนั้น จึงเห็นว่าการแก้ไขบทบัญญัตินี้มีความเหมาะสมเพียงพอแล้ว

2. ปัญหาการเพิกถอนที่ดินในที่ดินใกล้เคียง

ผู้ศึกษาเห็นว่าเพื่อป้องกันการกระทำที่เป็นการกระทบกระเทือนต่อสิทธิในทรัพย์สินของบุคคล เพื่อให้บุคคลผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินนั้น ได้ใช้ทรัพย์สินของตนอย่างเต็มศักยภาพ อีกทั้งเพื่อป้องกันการถูกรบกวนในการครอบครองอสังหาริมทรัพย์โดยปกติสุข ควรแก้ไขโดยให้บัญญัติกฎหมายที่คุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินของบุคคลและป้องกันการกระทำของรัฐอันเป็นการรบกวนการครอบครองโดยปกติสุข โดยแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติมาตรา 19 ดังนี้

มาตรา 19 “ในการขุดซ่อมทางน้ำชลประทาน ถ้าไม่มีที่เพิกถอนที่ดิน ก็ให้อำนาจเพิกถอนที่ดินในที่ดินใกล้เคียงได้ตามความจำเป็น แต่ทั้งนี้ถ้าทำให้เสียหายแก่พืชผลหรือสิ่งปลูกสร้างซึ่งมีอยู่ในขณะนั้นแล้ว ต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน”

ผู้ศึกษาเห็นควรแก้ไขบทบัญญัติมาตรา 19 ว่า “ในการขุดซ่อมทางน้ำชลประทาน กรมชลประทานต้องเตรียมพื้นที่สำหรับเพิกถอนที่ดินอันเกิดจากการขุดซ่อมทางน้ำชลประทานดังกล่าว โดยต้องไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิในทรัพย์สินของบุคคลใด ๆ”

ทั้งนี้ ผู้ศึกษาเห็นว่าการที่ได้มีการบัญญัติกฎหมายที่เป็นการคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินของบุคคลไม่ให้รัฐกระทำการอันเป็นการกระทบกระเทือนถึงสิทธิดังกล่าวนั้น มีความเหมาะสมแล้วตามหลักรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 32 และมาตรา 37 หลักตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 362 ในเรื่องการการครอบครองอสังหาริมทรัพย์โดยปกติสุข รวมไปถึงหลักแนวคิดเกี่ยวกับหลักการคุ้มครองสาธารณะแห่งสิทธิและเสรีภาพนั้น โดยหลักดังกล่าวนี้ได้ถึงสิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญรับรองของรัฐเสรีประชาธิปไตยต่าง ๆ บัญญัติรับรองไว้ให้แก่ราษฎรนั้น เป็นสิทธิและเสรีภาพที่ถือกันว่ามนุษย์แต่ละคนจำเป็นต้องมี โดยองค์กรต่าง ๆ ของรัฐทุกองค์กรจะต้องให้ความเคารพและคุ้มครอง ดังนั้น จึงเห็นว่าการบัญญัติแก้ไขกฎหมายในมาตรา 19 ดังกล่าวนั้นมีความเหมาะสมเพียงพอแล้ว

3. ปัญหาในการไปในที่ดินเพื่อสำรวจเกี่ยวกับการชลประทาน

ผู้ศึกษาเห็นว่าเพื่อป้องกันการกระทำที่เป็นการใช้อำนาจตามอำเภอใจของรัฐ และรวมไปถึงการกระทำที่เป็นการรบกวนหรือละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ควรแก้ไขเพิ่มเติมโดยแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติมาตรา 10 ดังนี้

มาตรา 10 “เจ้าพนักงานมีอำนาจที่จะเข้าไปในที่ดินของบุคคลใด ๆ เพื่อทำงานสำรวจตรวจสอบอันเกี่ยวกับการชลประทานได้ ในเมื่อได้แจ้งเป็นหนังสือให้ทราบล่วงหน้าตามสมควร แต่ถ้ามีการเสียหายเกิดขึ้น ต้องชดเชยค่าสินไหมทดแทน”

ผู้ศึกษาเห็นควรเพิ่มบทบัญญัติมาตรา 10 วรรคท้ายว่า “การที่เจ้าหน้าที่เข้าไปในที่ดินของบุคคลใด ๆ เพื่อทำงานสำรวจตรวจสอบอันเกี่ยวกับการชลประทานตามวรรคหนึ่งนั้น ให้กระทำในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก”

ทั้งนี้ ผู้ศึกษาเห็นว่า การที่ได้มีการกำหนดเวลาในการที่จะให้อำนาจเจ้าพนักงานเข้าทำงานสำรวจตรวจสอบอันเกี่ยวกับการชลประทานดังกล่าวนี้มีความเหมาะสมแล้วตามหลักความพอสมควรแก่เหตุ และหลักการคุ้มครองสารัตถะแห่งสิทธิและเสรีภาพ เนื่องจากจะได้ป้องกันการที่รัฐจะได้ใช้อำนาจตามอำเภอใจ รวมถึงป้องกันการกระทำอันเป็นการรบกวนหรือละเมิดสิทธิความเป็นอยู่ของบุคคลได้ ดังนั้น จึงเห็นว่าการกำหนดเวลาในการเข้าสำรวจตรวจสอบอันเกี่ยวกับการชลประทานดังกล่าวมีความเหมาะสมเพียงพอแล้ว

เอกสารอ้างอิง

กรมชลประทาน. สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พุทธศักราช 2485 [Online].

available URL: <https://www.rid.go.th>. 2563 (กรกฎาคม, 15).

กานติมา มัชฌากิจ. “ปัญหาเกี่ยวกับการบังคับใช้พระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พ.ศ. 2485:

กรณีศึกษาการปล่อยน้ำเสียสู่คลองชลประทาน.” วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต,

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2559.

ชูชีพ พิพัฒน์ศิริ และคณะ. รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการศึกษาการบริหารจัดเก็บค่าน้ำ (รายงานหลัก).

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2544.

สังเวียน รัตนมุง. วิชากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับงานชลประทาน. (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์กรมชลประทาน, 2509).

อวิการัตน์ นิยมไทย. “การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำตามพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พุทธศักราช 2485.” จุลนิติ ปีที่ 9, ฉบับที่ 3 (พฤษภาคม 2555): หน้า 124.